

מבוא לאמנות האסלאם: האמנות המוסלמית בהתגבשותה

Introduction to Islamic Art and Architecture. Part I

0821-1331-01

תשע"ה

פרופ' חנה טרגן

שיעור ליבה

שעות קבלה של המרצה ומיקום: בתיאום מראש

טלפון: 052-8665937

דוא"ל: taragan@post.tau.ac.il

תיאור הקורס:

מטרת השיעור הינה להקנות לתלמיד מושגי יסוד בארכיטקטורה ובאמנות המוסלמית בימי הביניים, דרכי התבוננות ביצירה המוסלמית ומודלים לפרש את משמעותה.

The introductory course will impart basic knowledge on Islamic Art and Architecture, from its very beginnings up to the pre-modern era. The course will also examine ways of looking at Islamic art and present models for its interpretation.

מרכיבי הציון הסופי:

בחינה מסכמת.

ציון עובר בבוחר מושגים בתרבות האסלאם ודחה באמצע הסמסטר*.

*ציון הבוחן איננו נכנס לשקלול הסופי אך הוא תנאי לסיום הקורס.

רשימת המושגים באתר הקורס.

נושאי הקורס לפי סדר כרונולוגי (ייתכנו שינויים):

1. הקונטקסט ההיסטורי והגישה המערבית ללימוד האמנות המוסלמית.

(ה"אוריינטליזם" במחקר)

Albert Hourani, *A History of the Arab Peoples*, pp. 1-31, 147-154.

Robert Irwin, *Islamic Art in Context*, pp. 17-36.

אדוארד סעיד, *אוריינטליזם*, בתרגום עתליה זילבר. (תל אביב, 1995), ע"ע 11-32.

2. מערב ומזרח ותרומתם לגיבוש האמנות המוסלמית.

3. מסגד החצר. טיפולוגיה. הקונטקסט החברתי והתרבותי.

Richard Ettinghausen, Oleg Grabar and Marilyn Jenkins-Madina, *Islamic Art and Architecture 650-1250*. (New Haven, 2001).

Robert Hillenbrand, *Islamic Architecture (Form, Function and Meaning)*. (Edinburgh, 1994), pp. 31-129.

4. כיפת הסלע כמבנה ניצחון.

Oleg Grabar, *The Shape of the Holy : Early Islamic Jerusalem*. (Princeton, NJ, 1996), Chapter 2.

Oleg Grabar, *The Dome of the Rock*. (Cambridge, MA, 2006).

Rabbat Nasser, "The Meaning of the Umayyad Dome of the Rock", *Muqarnas* 6 (1989), pp. 12-21.

5. הארמונות האומיים – הולדתה של פטרונות 'חילונית'.

Ira Lapidus, *A History of Islamic Societies*, 2nd ed. (Cambridge, 2002), pp. 67-71.

חנה טרגן, פטרונות ואמנות בארמון האומיי ביריחו. (ירושלים, 1997).

Hana Taragan, "Constructing a Visual Rhetoric: Craftsmen and Builders in the Umayyad palace at Qusayr 'Amra", *Al-Masaq (Islam and the Medieval Mediterranean)* 18/2 (2008), pp. 141-160.

Robert Hillenbrand, "La dolce vita in Early Islamic Syria: the Evidence of Later Umayyad Palaces", *Art History* (1982), pp. 1-35.

Oleg Grabar, *The Formation of Islamic Art* (New Haven and London, 1973), pp. 141-165.

6. עליית בית עבאס, המעבר לבגדאד.

Richard Ettinghausen, Oleg Grabar and Marilyn Jenkins-Madina, *Islamic Art and Architecture 650-1250*. (New Haven, 2001), pp. 27-36 and 51-79.

Charles Wendell, "Baghdad: *Imago Mundi*, and Other Foundation Lore", *International Journal of Middle Eastern Studies*, 2(1971), pp. 99-128.

7. הופעת ה"פרסיות" באמנות המוסלמית.

Robert Irwin, *Night and Horses and the Desert :an Anthology of Classical Arabic Literature*. (New-York, 2002), pp. 148-244.

נחמיה לבציון, דפנה אפרת, דניאלה טלמון הלר, האסלאם, מבוא להיסטוריה של הדת, כרך ג', ע"ע 7-63.

8. המדרסה ומסגד ארבעת האיוונים.

נחמיה לבציון, דפנה אפרת, דניאלה טלמון הלר, האסלאם, מבוא להיסטוריה של הדת, כרך ג', ע"ע 81-103.

9. גיבוש האורנמנט כשפה.

Oleg Grabar, *The Mediation of Ornament*. (Princeton, NJ, 1998).

10. פיגורטיביות ומילה כתובה.

Erica Dodd and Shereen Khairallah, *The Image of the Word :A Study of Quranic Verses in Islamic Architecture*, 2 vols. (Beirut, 1981).

11. איורי המקאמה של אלהרירי –היי יום- יום בעולם הערבי של ה-מאה ה-13.

Oleg Grabar, *The Illustrations of the Maqamat*. (Chicago, 1984).

ביבליוגרפיה:

נחמיה לבציון, דפנה אפרת, דניאלה טלמון-הלר, האסלאם מבוא להיסטוריה של הדת, כרכים א-ד, האוניברסיטה הפתוחה רעננה, 2000-.

Richard Ettinghausen , Oleg Grabar and Marilyn Jenkins-Madina, *Islamic Art and Architecture 650-1250*. (New Haven, 2001).

Sheila Blair and Jonathan Bloom, *The Art and Architecture of Islam 1250-1850*. (New Haven, 1994).

Robert Hillenbrand, *Islamic Art and Architecture*. (London, 1997).

Robert Hillenbrand, *Islamic Architecture (Form, Function and Meaning)*. (Edinburgh 1994).

Robert Irwin, *Islamic Art in Context*. (New York, 1997).

Albert Hourani, *A History of the Arab Peoples*. (New York 1991)

Ira Lapidus, *A History of Islamic Societies*, 2nd ed. (Cambridge , 2002).

Online Resources:

Images of buildings, a dictionary of terms specific to Islamic Art and collections about Islamic art and architecture - through the ArchNet website:

<http://www.archnet.org>

Basic terms in Islamic Art:

<http://www.islamic-art.org/Glossary/glossary.asp>

Museum with No Frontiers (MWNF), Online Exhibition of Islamic Art:

<http://www.museumwnf.org/>

Qantara (Bridge) - Islamic Art in the Mediterranean:

http://www.qantara-med.org/qantara4/public/show_carte.php?carte=carte-01&lang=en